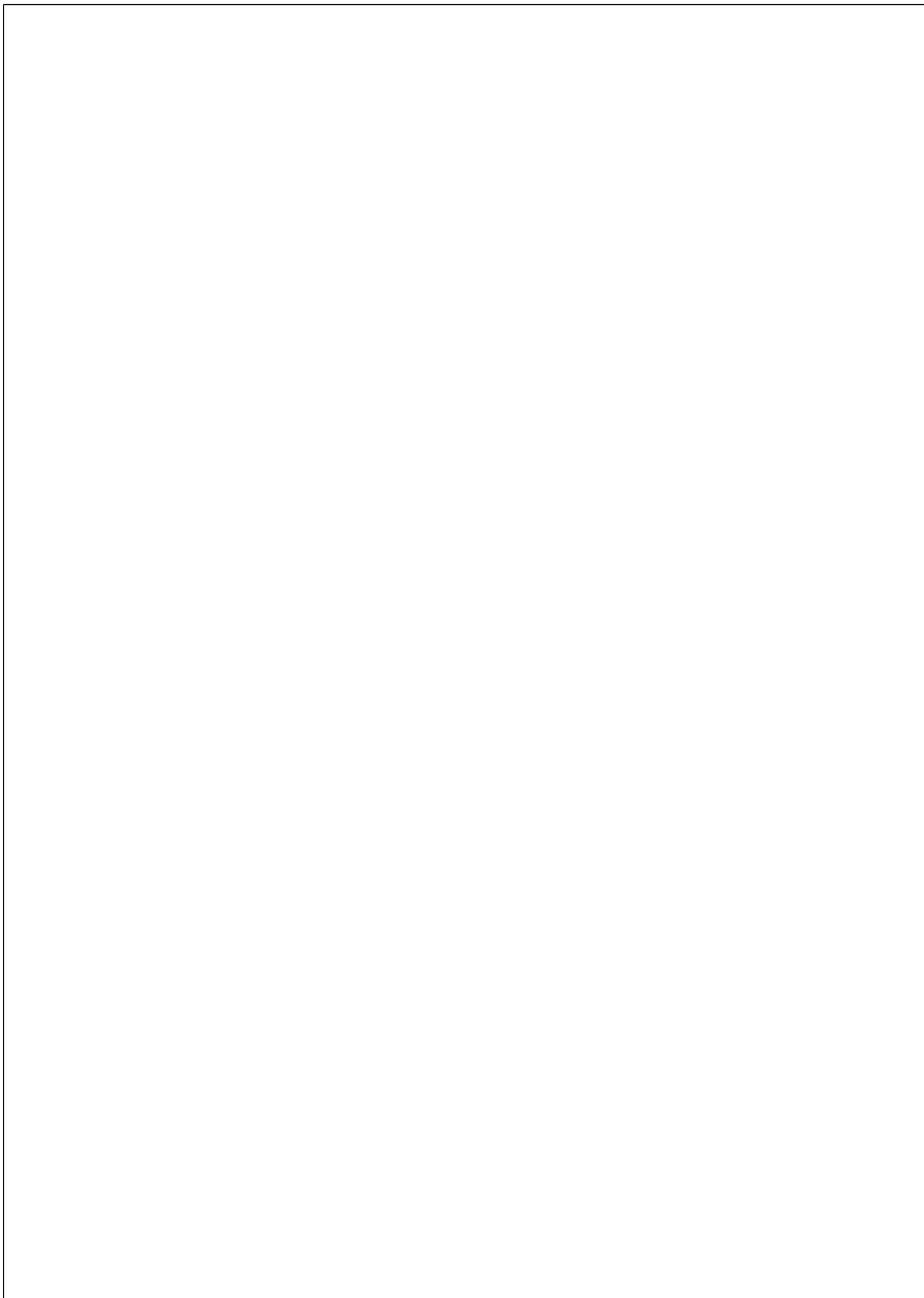

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/249135,Podsumowanie-pierwszego-etapu-prac-poszukiwawczych-i-ekshumacyjnych-na-Ukrainie.html>
20.10.2026, 17:20

Podsumowanie pierwszego etapu prac poszukiwawczych i ekshumacyjnych na Ukrainie

20 października 2026 r. podczas konferencji prasowej w Centralnym Przystanku Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie podsumowaliśmy tegoroczne prace poszukiwawcze i ekshumacyjne na Ukrainie. W spotkaniu z mediami udział wzięli zastępca prezesa IPN dr hab. Krzysztof Szwagrzyk, naczelnik Wydziału Kresowego Biura Poszukiwań i Identyfikacji dr Dominika Siemińska oraz dr Łukasz Szleszkowski z Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu.

20.10.2026

[Ekshumacje Poszukiwania Zbrodni Wołyńska](#)

Zaprezentowaliśmy efekty prac poszukiwawczych i ekshumacyjnych prowadzonych przez specjalistów z Instytutu Pamięci Narodowej, we współpracy z Fundacją „Wolność i Demokracja”, Pomorskim Uniwersytetem Medycznym w Szczecinie, Uniwersytetem Medycznym we Wrocławiu, Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego i firmami „Ukraińska Pamięć” oraz „Wołyńskie Starożytności”. Tegoroczne działania objęły trzy miejsca, w których poszukiwano ofiar ludobójstwa dokonanego na Polakach przez ukraińskich nacjonalistów w czasie II wojny światowej (Ostrówki i Wola Ostrowiecka, Puźniki oraz Huta Pieniacka) oraz jedno miejsce, w którym poszukiwano żołnierzy Wojska Polskiego poległych podczas obrony Lwowa we wrześniu 1939 r. (dawna miejscowość Hołosko Wielkie, obecnie w granicach administracyjnych Lwowa).

- Przez wiele lat mówiliśmy, jak bardzo oczekujemy na zmianę sytuacji, w której nie możemy prowadzić prac poszukiwawczych i ekshumacyjnych na terenie Ukrainy. Dzisiaj wreszcie pokażemy państwu pierwsze efekty działań Instytutu Pamięci Narodowej, które nastąpiły po uzyskaniu długo oczekiwanych zgód i zezwoleń. Usłyszają państwo dzisiaj o pracach, które realizowaliśmy na terenie Ukrainy, ale trzeba także powiedzieć, że w tym czasie również strona ukraińska mogła pracować w dwóch miejscach w Polsce

- zaznaczył zastępca prezesa IPN dr hab. Krzysztof Szwagrzyk. Dodał, że właściwym podsumowaniem dzisiejszego spotkania będzie fakt, że już w przyszłym tygodniu w Pałacu Prezydenckim, na konferencji identyfikacyjnej, podamy do powszechnej wiadomości kolejne imiona i nazwiska ofiar, których szczątki odnaleźliśmy.

O pracach poszukiwawczych i ekshumacyjnych, jakie przeprowadziliśmy w latach 2025-2026 na terenie Ukrainy opowiedziała naczelnik Wydziału Kresowego Biura Poszukiwań i Identyfikacji dr Dominika Siemińska. Podkreśliła, że naszym celem jest precyzyjne podjęcie wszystkich szczątków, zabezpieczenie odnalezionych przedmiotów i nieśmiertelników oraz przeprowadzenie badań DNA, które pozwolą zidentyfikować poległych i zapewnić im godny pochówek.

Z kolei dr Łukasz Szleszkowski z Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu mówił o badaniach antropologicznych przeprowadzonych przez IPN, które pozwoliły potwierdzić tożsamość demograficzną ofiar - z przewagą kobiet i dzieci w Woli Ostrowieckiej. Ustalenia te są w pełni zbieżne z wynikami badań z 1992 roku oraz relacjami świadków.

Obejrzyj konferencję na kanale IPNtv:

Zbrodnia Wołyńska to jedna z najtragiczniejszych kart polskiej historii XX wieku. W latach 1943-1945 ukraińscy nacjonaści z Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów (OUN) i Ukraińskiej Powstańczej Armii (UPA) dokonali zaplanowanego ludobójstwa na ludności polskiej na Wołyniu i Małopolsce Wschodniej. Ataki rozpoczęły się na większą skalę wiosną 1943 r., osiągając apogeum 11 lipca 1943 r. (tzw. Krwawa Niedziela), gdy zaatakowano jednocześnie kilkadziesiąt polskich miejscowości. W sumie zamordowano ok. 120 tysięcy Polaków – mężczyzn, kobiet i dzieci. Kilkaset tysięcy osób musiało uciekać, ratując życie.

Ekshumacje i poszukiwania mają na celu godne upamiętnienie ofiar ludobójstwa dokonanego przez ukraińskich nacjonalistów w czasie II wojny światowej. Ocenia się, że na samym Wołyniu zamordowano ok. 40-60 tysięcy Polaków, natomiast w Małopolsce Wschodniej kolejne 30-40 tysięcy. Pozostałe ofiary to mieszkańcy terenów dzisiejszej południowo-wschodniej Polski oraz innych regionów.

Prace poszukiwawcze - Zboiska. Fot. IPN

Prace poszukiwawcze - Zboiska. Fot. IPN

Tomasz Trzaska / IPN

Prace poszukiwawcze - Huta Pieniacka. Fot. IPN

Prace poszukiwawcze - Hołosko. Fot. IPN

01 WIKTOR RAJDA

02 CHOJNACKI WŁADY

03 FRANCISZEK KOZAK

04 KOWRYGO ADAM

05 LISOWSKI

06 STEFAN RAPA

07 Napis częściowo czytelny

08 Napis częściowo czytelny

09 Napis nieczytelny

10 Fragmenty

11 Fragment

Prace poszukiwawcze - Zboiska. Fot. IPN

Prace poszukiwawcze - Wola Ostrowiecka. Fot. IPN

Podsumowanie tegorocznych działań poszukiwawczych i ekshumacyjnych prowadzonych przez Instytut Pamięci Narodowej w 2026 r. Huta Pieniacka

9-18 czerwca 2026 r. – prace poszukiwawcze

28 lutego 1944 roku Huta Pieniacka stała się miejscem brutalnego ludobójstwa. Zbrodni dokonali Ukraińcy służący w 4 Galicyjskim Pułku Policji SS, związanym z 14 Dywizją Grenadierów SS „Galizien”, członkowie Ukraińskiej Powstańczej Armii oraz lokalnych ukraińskich bojówek. Wymordowano ponad 850 osób. Dziś o istnieniu Huty Pieniackiej przypomina jedynie pomnik.

Działania prowadzone były przez specjalistów z Instytutu Pamięci Narodowej we współpracy z ukraińskim wyspecjalizowanym przedsiębiorstwem „Wołyńskie Starożytności”. W pracach uczestniczyli również przedstawiciele Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP oraz członkowie Stowarzyszenia Huta Pieniacka.

Celem prac było zlokalizowanie miejsc pochówku Polaków. Prace charakteryzowały się wysokim stopniem trudności ze względu na fakt, że dawna zabudowa wsi została niemal całkowicie zatarta, a typowanie obszarów badawczych opierało się na przybliżonych, archiwalnych relacjach świadków sprzed wielu dekad.

Zakres prac objął łącznie ponad 4000 metrów kwadratowych terenu dawnej wsi za pomocą metod archeologicznych, w tym sondaży.

W toku prac odsłonięto zarys fundamentów kaplicy parafialnej, która była świadkiem tragicznych wydarzeń z 1944 r. Ich wymiary zgadzają się z zapisami w dawnych księgach parafialnych oraz relacjami ocalałych osób. W bliskim sąsiedztwie natrafiono na zbiorową mogiłę. Szczątki ofiar były grzebane tam w nieładzie, bez trumien, bezpośrednio w jamie grobowej. Wiele kości nosi ślady nadpaleń. Wczesny etap badań nie pozwala na precyzyjne oszacowanie dokładnej liczby ofiar spoczywających w odkrytych miejscach, jednak rozległość obszaru potwierdza masowy charakter mogiły mogącej skrywać nawet kilkaset osób.

18 sierpnia 2026 r. Instytut Pamięci Narodowej został poinformowany o zgodzie na ekshumację, wydanej przez władze ukraińskie 7 sierpnia.

Ostrówki i Wola Ostrowiecka

21-30 kwietnia prace poszukiwawcze

13 lipca – 7 sierpnia prace ekshumacyjne

30 sierpnia – uroczysty pogrzeb

Obie polskie miejscowości 30 sierpnia 1943 roku padły ofiarą ataku Ukraińskiej Powstańczej Armii, przy współudziale ukraińskich mieszkańców sąsiednich wsi. Polacy zostali wymordowani, ich zabudowania splądrowane, ograbione i zrównane z ziemią. Dziś w tym miejscu są lasy i pola uprawne.

Działania prowadzone były przez specjalistów z Instytutu Pamięci Narodowej przy współpracy dr. Łukasza Szleszkowskiego z Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu i wyspecjalizowanego przedsiębiorstwa „Wołyńskie Starożytności”, przy udziale przedstawicieli Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Celem działań było przeprowadzenie ekshumacji w trzech lokalizacjach, ujawnionych podczas kwietniowych prac poszukiwawczych:

Wola Ostrowiecka – grób zbiorowy

Prace realizowano na terenie dawnego gospodarstwa Aleksandra Strażyca – w miejscu, gdzie podczas ekshumacji w 1992 roku podjęto szczątki 243 ofiar. Tegoroczne badania objęły obszar zlokalizowany zaledwie kilkanaście metrów od pierwszej mogiły zbiorowej, ujawnionej w kwietniu bieżącego roku.

Podczas prac ekshumacyjnych podjęto szczątki 48 osób – w tym 24 dzieci, 17 kobiet i 3 mężczyzn. Z powodu znacznego stopnia degradacji szkieletów ustalenie płci pozostałych czterech ofiar na etapie wstępnych oględzin nie było możliwe. Znacząca większość wśród dzieci pogrzebanych w tym miejscu stanowiły ofiary poniżej 12. roku życia, a najmłodsze z nich miały zaledwie kilka miesięcy.

Ujawniono szczątki pogrzebane w kilku warstwach, w przypadkowych pozycjach, co znajduje potwierdzenie w relacjach świadków, według których po egzekucji przeprowadzonej w stodole ciała wrzucano przypadkowo bezpośrednio do znajdujących się obok dołów. Na większości odnalezionych szkieletów ujawniono obrażenia tylnej części czaszki. Ustalenia te są spójne ze wspomnieniami ocalałych – z ich relacji wynika, że ludziom kazano kłaść się na ziemi, po czym zabijano ich narzędziami gospodarskimi, w tym młotami do uboju bydła. Opisane w trakcie oględzin obrażenia w pełni odpowiadają wynikom badań sądowo-medycznych przeprowadzonych na szczątkach ofiar podjętych w tym miejscu w 1992 roku.

Przy zmarłych odnaleziono również liczne przedmioty kultu religijnego, m.in. krzyżyki, różańce, medaliki maryjne oraz medaliki szkaplerzne z napisami w języku polskim.

Ostrówki – pojedynczy grób leśny

Pierwszego dnia prac podjęto szczątki jednej ofiary (kobiety), ujawnione podczas prac leśnych kilka lat temu. Ich obecność w tym miejscu potwierdziły kwietniowe prace poszukiwawcze. Szkielet był niekompletny i nosił ślady naruszenia, do którego doszło prawdopodobnie podczas wcześniejszych prac leśnych.

Ostrówki – grób zbiorowy

W zbiorowym dole śmierci w Ostrówkach, w pobliżu dawnej szkoły, ujawniono szczątki 6 osób, w tym 2 dzieci i 2 kobiet. Ciała ofiar zostały pogrzebane twarzą do ziemi, ułożone obok siebie. Liczba ofiar, ich płeć i wiek jest zbieżna z jedną z relacji o zamordowaniu przez ukraińskich nacjonalistów rodziny leśnika wraz z innymi osobami.

Podczas oględzin ujawniono rany postrzałowe m. in. na czaszkach i jednej kości udowej.

[30 sierpnia 2026 r., w 83. rocznicę zbrodni odbyła się uroczystość pogrzebowa odnalezionych osób na cmentarzu w Ostrówkach.](#)

Teren dawnego cmentarza w miejscowości Hołosko Wielkie

25 sierpnia-29 września - prace ekshumacyjne

Hołosko (obecnie północna część Lwowa) we wrześniu 1939 roku stało się areną walk żołnierzy Wojska Polskiego z Wehrmachtem. W dniach 18-20 września krwawe boje toczyli tu między innymi żołnierze z 11. Karpackiej Dywizji Piechoty. Działania te miały na celu przełamanie pozycji niemieckich i otworzenia drogi do miasta jednostkom, którym dowodził gen. Kazimierz Sosnkowski. Wśród poległych znajdują się żołnierze z 48. Pułku Piechoty Strzelców Kresowych i 49. Huculskiego Pułku Strzelców.

Ekshumacje prowadzone były przez specjalistów z Instytutu Pamięci Narodowej, przy wsparciu dr. Łukasza Szleszkowskiego z Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu, przy udziale Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Konsulatu Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej we Lwowie we współpracy z ukraińskim partnerem - firmą „Ukraińska Pamięć”,

Celem prac było podjęcie szczątków żołnierzy Wojska Polskiego poległych we wrześniu 1939 r. w obronie Lwowa. Odsłonięto obszar o powierzchni ok. 260 mkw., ujawniając trzy rzędy pochówków w sąsiedztwie istniejącego upamiętnienia.

Ekshumowano szczątki 115 żołnierzy Wojska Polskiego, spoczywających w pojedynczych grobach. Przy szczątkach odnaleziono i zabezpieczono 2650 przedmiotów, w tym elementy wyposażenia i umundurowania wojskowego (m.in. guziki wojskowe, klamry, hełmy, bagnety oraz znaki tożsamości, tzw. nieśmiertelniki), a także przedmioty osobiste (portfele, monety, niezbędniki i klucze) oraz dewocjonaalia. Podczas prowadzonych działań ujawniono także szczątki 18 żołnierzy niemieckich. Zostały one podjęte przez firmę „Ukraińska Pamięć” i przekazane niemieckiej organizacji Volksbund, która zajmuje się ekshumacjami poległych w czasie wojen światowych.

Pogrzeb polskich żołnierzy planowany jest w kwaterze wojskowej na cmentarzu w Mościskach (Ukraina).

Zobacz:

- [Zbrodnia Wołyńska - portal przystanekhistoria.pl](http://ZbrodniaWołyńska-portal.przystanekhistoria.pl)
 - [11 lipca - Narodowy Dzień Pamięci o Polakach - Ofiarach Ludobójstwa dokonanego przez OUN i UPA na ziemiach wschodnich II Rzeczypospolitej Polskiej](#)
- [Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Warszawa

Centrala

Ekshumacje, Poszukiwania, Zbrodnia wołyńska

Briefing